

Misjon som helbredelse og forsoning¹

JACQUES MATTHEY

Innledende bemerkninger

Misjon som helbredelse og forsoning var tema for Kirkenes verdensråds (KVs) verdensmisjonskonferanse i Athen i mai 2005. KV tilrettela konferansen med vekt på det å leve sammen i økumenisk fellesskap som en helbredende og forsonende kirke.²

Kort sammenfattet er teologien bak Athen-møtet følgende: Full helbredelse, forsoning og fred (tre ord som dekker betydningen av det hebraiske "shalom") er bare mulig for Gud, og kan ikke oppnås gjennom menneskelig handling alene. Gud la det objektive grunnlaget for helbredelse og forsoning i Kristus, og har som siktemål full realisering av fred med ham ved tidenes slutt. Helbredelse og forsoning er resultatet av Guds misjon. Vi kan ikke helbrede eller forsonne verden. Vi kan be til Gud om å være trofast mot hans løfte. Derfor var det opprinnelige temaet for Athen-møtet en bønn: "Kom, Hellig Ånd, helbred og forson."

Som svar på Guds misjon og kall har kirken en begrenset, men sentral rolle i Guds plan for menneskeheten og skaperverket. Det er det vi kaller kirkens misjon, og som Athen-møtets endelige tema uttrykte slik: "Kalt i Kristus til å være forsonende og helbredende fellesskap."

Gjennom liv, bønn, gudstjeneste, handling, etos og struktur er lokale kirkefellesskap kalt til å gjenspeile Guds helbredende og forsonende hensikt, og tilby steder hvor mennesker kan oppleve

– som forsmak og glimt – deler av Guds fullkomne fred. Dette er hva vi *kan* gjøre som mennesker: Vi kan gjenspeile evangeliet i liv, ord og handling. Vi kan kalle mennesker til å besvare Guds tilbud om forsoning, og være rede til å motta Guds helbredende kraft (på nytt). Evangelisering har mening hvis det fins slike steder med fellesskap og samhørighet hvor mennesker som besvarer budskapet kan bli invitert til å delta. Det er derfor KV's overbevisning og håp at slike fellesskap kan være tiltrekkende ved deres levemåte, og dermed gi styrke til evangeliets budskap.

Prioritetsendringer i misjonstenkningen

Det ligger klare endringer til grunn for denne måten å oppfatte forholdet mellom *Guds misjon* og *kirkens misjon*. La meg nevne tre:

- a. Sammenlignet med tidligere misjonsteologier støttet av KV's Kommisjon for verdensmisjon og evangelisering, skiller det nå klarere mellom Guds handlinger og menneskers handlinger. Etter at postmodernismen har stilt spørsmålstegn ved "de store fortellingene" [dvs. helhetsbetraktninger om fremskrittet, vitenskapen, friheten osv.], er vi blitt mer forsiktige med messianske oppfatninger av historien og menneskelig handling. Fellesskapet av kirker i KV kan og må forkynne Guds særskilte solidaritet med de økonomisk og sosialt utstøtte, men de fattige må ikke betraktes som historiens "pådriver" i fremskrittets retning. KV beholder *Guds misjon* som den samlende teoretiske tolkningsrammen, men avstår fra å late som om vi kjenner Guds tanke, og er i stand til fullt ut å definere Guds rike.
- b. En annen endring er at vekten legges mer på forsoning enn på frigjøring. Tiden for de store frihetskampene er (så langt vi kan bedømme det) over, og det avgjørende spørsmålet i dag er hvordan mennesker, samfunn og etniske grupper kan leve sammen etter nasjonal eller sosial frigjøring eller etter en etisk konflikt.
- c. En tredje endring i den nye oppfatningen av helbredelse er at den innbefatter forståelse for den lidende persons behov, og knytter sammen pastoralteologi og misjonsteologi.³ Temaet for KV's verdensmisjons-konferanse i Athen vektla to kjennetegn ved kirkene som fellesskap, nemlig at de er forsonende og helbredende. Jeg vil i det følgende kort presentere tenkningen

som ligger til grunn for disse brennpunktene og kommentere dem nærmere. Jeg starter med begrepet "forsoning".

Forsoning

Vi kan skille mellom tre aspekter ved forsoning, nemlig den vertikale, den horisontale og den sirkulære forsoning.

Vertikal forsoning

Språket som uttrykker forsoning finner vi særlig i Paulus' skrifter, og for første gang i brevvekslingen med Korintmenigheten. (2 Kor 5:18-20) Det er et språk som Paulus ser ut til å ha lånt fra den verdslige sammenheng vedrørende fredsforhandlinger, og som han så har overført til det som har å gjøre med forholdet mellom Gud og mennesker. enne overføringen av terminologi medfører endring i betydningen. I Paulus' betraktning er det ingen forhandlinger om forsoning mellom Gud og mennesker som om de var partnere på samme nivå. (2 Kor 5:18f) Gud tar initiativet til en handling kvalifisert som fullstendig og definitiv forsoning, hvor fiendskapet mellom Gud og mennesker overvinnes, og dette fører til en ny virkelighet, den nye skapning. (2 Kor 5:17-20) I Kristus tilbyr Gud forsoning uten betingelser, på grunnlag av kjærlighet og gratis nåde. Forsoningen er innholdet i Guds misjon, og kan ikke skilles fra Kristi død og oppstandelse.

Vi vil antakelig aldri kunne vite hva det var som motiverte Paulus til å bruke denne terminologien. Men det er to betraktninger – som ikke utelukker hverandre – som jeg synes virker rimelige:

For det første har Paulus, i sitt forhold til Korintermenigheten, opplevd skarpe angrep og dype konflikter. En av disse konflikter kunne løses på en positiv måte etter at han grep inn personlig (2 Kor. 2:5-11) [vedrørende "én som har vært årsak til sorg."]. Her opplevde Paulus både behovet for, og muligheten av, forsoning.

For det andre, og det er antakelig enda viktigere, spilte en fredsforhandler en viktig rolle i forsoningsarbeid i den sekulære hellenistiske verden. Det er gode grunner til å tro at Paulus fant forsoningsspråket meningsfullt for å klargjøre og forsvare sitt eget kall som ble så sterkt utfordret i Korint. 2. Korinterbrev er først og fremst et forsvarsskrift for den apostoliske tjeneste. Det innebærer at misjon helt fra starten av anses som en del av den bibelske forsoningssammenheng.⁴ 2. Korinterbrev bekrefter at kjernen i

den vertikale forsoningen ikke bare er Guds handling av ren nåde, men inkluderer også sendelsen av en budbærer, en ambassadør, for å gjøre denne begivenheten kjent, og formidle tilbudet åpent for alle. Etter Det nye testaments oppfatning kaller forsoningen på evangelisering, d.v.s. meddelelsen av det budskap at Gud har forsonet verden i Kristus. Dermed avslutter Paulus den aktuelle delen av 2. Korinterbrev med å bønnfalle korinterne: "...la dere forsonne med Gud!" (5:20), d.v.s. ta i mot tilbudet!

Horisontal forsoning

Å ta imot Guds nåde har konsekvenser for det personlige liv og livet i fellesskap. Paulus var svært klar på at i den nye skapningens sammenheng kan en ikke lenger sette et prinsipielt skille mellom jøde og greker, slave og fri, kvinne og mann. Alle er ett i Kristus. (Gal. 3:28) Og brevene til kolosserne og efeserne utvider perspektivet: På korset brøt Paulus skillet mellom de to religiøst betydningsfulle deler av menneskeheten – Guds folk og folkeslagene. (Ef 2:14) Fordi Gud forsonet hele verden til en forenet menneskehet og skapning, finnes det ikke lenger noe teologisk forsvaret for rasisme. Vi kan derfor ikke lenger betrakte kulturell identitet, etnisitet og sosial status som avgjørende skiller mellom mennesker. Slike skillelinjer vil fortsette å eksistere, men mangler enhver eskatologisk betydning. De har en relativ betydning, og kan ikke refereres til for å rettferdiggjøre individuell eller kollektiv stolthet, ekskludering og fiendskap.

Kirker som er utviklet langs etniske linjer, og misjonsmetoder som tar sikte på å forme kulturelt homogene fellesskap, må gjøres til gjenstand for kritikk. Uten en sterk mot-dynamikk som tvinger slike kirker til engasjement for synlig enhet, risikerer de å bli fristet til å utydeliggjøre følgene av Kristi død. Som døpte i Kristus og lemmer på hans kropp er vi kalt til å la Guds tilbud om forsoning bli en synlig realitet i kirken og menneskelige relasjoner. Denne sendelsen kaller til dannelse av inkluderende fellesskap, hvor også mennesker som lever med funksjonshemninger, urfolk og migranter (for å ta noen eksempler på marginaliserte grupper) kan bli fullverdige deler av legemet.

Dette er imidlertid lettere sagt enn gjort. I Bibelen er de fleste beretningene om konfliktløsning åpne, i den forstand at vi ikke vet hvordan de utviklet seg videre. La oss ta som eksempler for-

tellingen om Jakob og Esau (1 Mos 25-33) eller lignelsen om Den bortkomne sønn. (Luk 15.11-32) Vi finner bare deler av historiene, og de slutter før vi kan være sikre på at konfliktene fullt ut er løst. Hva betyr det? Jeg tror det er en advarsel som viser hvilken vanskelig oppgave forsoning er. Den krever en svært komplisert prosess, basert på usedvanlige menneskelige og/eller åndelige egenskaper.

Teologer og andre fagfolk har i løpet av de siste tiårene forsøkt å finne frem til felles grunntrekk i sosiale forsoningsprosesser i Sør-Afrika, Latin-Amerika og Europa. Vi kan her nevne grunntrekk som preger forsoningsprosessene. De dreier seg om:

- Å fastslå sannheten og lytte til beretningene fra både ofre og gjerningsmenn
- Å bearbeide minnene for å huske på en måte som ikke truer livet i fremtiden
- Anger
- Rettferdighet – i ulike former: Straffende (juridisk), strukturell (økonomisk, politisk), gjenopprettende (materieell eller annen reparasjon; symbolske handlinger for å gjenopprette ofrenes verdighet)
- Tilgivelse
- Kjærlighet

Disse trinnene er ofte konstituerende ledd i en ekte forsoningsprosess som kan lede til en felles fremtid for grupper i innbyrdes konflikt. I slike prosesser kan kirker i misjon ha forskjellige og til dels motstridende roller. Jeg kan ikke her gå detaljert inn på kirkenes rolle før, under og etter en konflikt, men vil peke på to aspekter ved misjon som synes avgjørende: Meglingen og den profetiske rollen.

De som har erfaring fra diplomati eller rådgivning vet at en *megler* eller tilrettelegger av en prosess som skal lede ut av en konflikt, ikke må oppfattes som en forsvarer av den ene av partene det gjelder, men må ha tillit hos alle. Det er uten tvil en rolle som kirker eller kristne med fordel kan inneha og bør søke å få.

På grunnlag av den bibelske tradisjon er imidlertid kirkene også kalt til en *profetisk tjeneste*, nemlig å forsvare ofre mot gjerningsmenn eller undertrykkere. Kirken kan da ikke være nøytral,

men må gi prioritet til ofrenes historie fremfor gjerningsmenneskets forsvar for sine handlinger. Evnen til å skjelne er nødvendig når de samme personene eller alle stridende parter må anses som både ofre og gjerningsmenn på samme tid. Som Raymond Fung pleide å si: "Vi er både syndere og ofre for synd."⁵

Kirker er kalt til å klargjøre hvem som skal ha rollen som de tauses røst, og hvem som er best egnet til å tilby megling. I de fleste tilfellene vil det her ikke dreie seg om de samme menneskene, men det kan ikke utelukkes.

Misjonsorganisasjoner sender folk for å støtte andre kirker, eller for å formidle evangeliet hvor det ikke er noen kirke. Burde vi gi utdanning og trening til misjonsorienterte kristne slik at de kunne, om nødvendig, spille en positiv rolle i konfliktløsning? Det samme spørsmålet må stilles m.h.t. utdanningen av prester og diakoner.

Et siste poeng ønsker jeg å peke på når det gjelder horisontal forsoning. Hvordan kan vi formidle forsoningens evangelium uten samtidig å arbeide for forsoning mellom kristne kirker og konfesjoner? Som spørsmålet antyder, er det en sammenheng mellom forsoningens vertikale og horisontale dimensjoner. Jeg taler her om synlig enhet, d.v.s. å leve sammen, spise sammen og feire nattverd sammen. Forsoning må inkarneres og føre til praktiske konsekvenser. I Det nye testamente var utfordringen for de kristne av jødisk og hedensk opprinnelse å finne måter å leve og spise sammen på. (se f.eks. Apg 10:28) Kirker som i dag mangler motivasjon og energi til å overvinne motsetningene innenfor den kristne familie, mister troverdighet. I en postmoderne tid er ikke en ambassadør verd å lytte til dersom han/hun ikke selv også praktiserer sitt budskap. Fred mellom kirkene, som innebærer full gjensidig anerkjennelse, forblir en stor forsoningsoppgave, uansett hvor vanskelig og frustrerende den kan være under de aktuelle forhold.

Sirkulær forsoning

Begrepet sirkulær forsoning refererer seg til den "kosmiske" forsoning som Kristus foretar, og som lovprises i tidlige kristne hymner. For moderne mennesker betyr den et grunnleggende forandret livssyn, hvor kosmos og biosfæren betraktes som en del av Guds historie med skapelsen. En slik kosmisk forståelse av *Guds misjon* har konsekvenser for liturgi og spiritualitet. Dette krever

en teologisk omvendelse fra et menneskesentrert til et holistisk syn på virkeligheten, hvor det hentes ressurser både fra klassiske tradisjoner og fra urfolks kulturer. De etiske og profetiske følgene av dette leder kirkene til å ta økologisk ansvar i alle sammenhenger, og være forkjempere for bærekraft i det offentlige liv.

Helbredelse

Det andre brennpunktet i KV's misjonskonferanse i Athen var helbredelse. Foruten å redegjøre for begrepsbruken vil jeg fokusere på tre dimensjoner som ble særskilt vektlagt.

Begrepsbruk

Som tilfellet er for forsoningen er også full helbredelse en eskatologisk realitet, avhengig av Gud, som *kirkens misjon* bygger på. Ofte oppfattes helbredelse og forsoning som størrelser med samme betydning. Men det skjer også at forsoning knyttes til sosiopolitiske realiteter, mens helbredelse knyttes til personlige problemer. For egen del oppfatter jeg begrepene slik at "forsoning" forutsetter nødvendigheten av å overvinne fiendskap eller konflikt, mens "helbredelse" handler om å overvinne lidelse generelt, uansett hva årsaken til lidelsen måtte være. En kan si at "helbredelse" er det videre, mer omfattende begrepet, mens "forsoning" er et spesielt tilfelle hvor en eller flere gjerningsmenn eller befolkningsgrupper er involvert som hovedårsaken til lidelsen.

Denne distinksjonen er det viktig både å fastholde og respektere. Lidelse forårsaket av gjerningsmenn kan overvinnnes gjennom en forsoningsprosess. Men en sykdom forårsaket av en ond ånd krever frigjøring eller åndeutdrivelse, ikke forsoning med den onde ånden. Men samtidig må vi heller ikke strekke skillet for langt. Innenfor ikke-vestlige kultursystemer kan sykdom oppfattes som resultat av manglende menneskelig oppmerksomhet overfor åndelige vesener, slik at helbredelse bare kan komme i stand ved forsoning, d.v.s. med lokale ånder eller forfedre.

For å avslutte dette med begrepsbruken, la meg påpeke at helbredelse kan forstås i tre betydninger. Disse kan både opptre samlet og uavhengig av hverandre:

- Begrepet "heling" refererer seg til at en fysisk lidelse overvinnnes, medisinsk eller på annen måte.
- "Helbredelse" refererer seg til overvinnelse av sykdom i videre forstand, hvor det også kan dreie seg om psyko-sosial lidelse.

Helbredelse kan bety å finne harmoni i ens liv på tross av vedvarende lidelse.

- Begrepet "omsorg" gjelder holdning og ledsagelse, og refererer seg både til heling og helbredelse, på samme måte som "sykdom" gjør det.

Ikke all helbredelse krever heling, og ikke alle former for heling fører til helbredelse. En kan være fysisk sunn og være erklært frisk av en lege, og samtidig føle seg dårlig og ikke helbredet.

Helbredelsens flerdimensjonale karakter

Det er umulig i denne presentasjonen å formidle en fullstendig kristen betraktning om helbredelse. Jeg vil derfor samle oppmerksomheten om noen få punkter som har vært viktige i KV's arbeide i senere tid.

Det første er å erkjenne realiteten av menneskelivets mange dimensjoner. En endimensjonal tilnærming til lidelse og helbredelse kan ikke yte rettferdighet overfor menneskers kompleksitet, enten det skjer ved ensidig medisinsk, psykososial eller religiøs tilnærming. KV har på grunnlag av arbeid i sin Christian Medical Commission kommet frem til følgende definisjon av helse:

...Helse er en dynamisk tilstand av velvære hos individet og samfunnet – psykisk, mental, åndelig, økonomisk, politisk og sosial velvære – en tilstand av å være i harmoni med hverandre, med de materielle omgivelsene og med Gud.⁶

Et slikt holistisk syn har konsekvenser for forståelsen av kirkens misjon:

Den kristne helbredende tjeneste innbefatter medisinsk praksis (både i forhold til fysisk og mental helse), så vel som omsorgs- og rådgivningstjeneste og åndelige virksomheter. Bot, bønn og/eller håndspåleggelse, guddommelig helbredelse, ritualer som inkluderer berøring og ømhet, tilgivelse og deling av nattverden kan ha viktig og endog dramatisk virkning i menneskers psykiske så vel som sosiale sammenheng. (...) Vår tids vitenskapelige medisin, så vel som annen medisinsk behandling, gjør bruk av det som er for hånden i den verden Gud har

skapt. Helbredelse ved 'medisinske midler' må ikke betraktes som mindreverdig (eller endog unødvendig) i forhold til helbredelse ved andre eller ved 'åndelige' midler.⁷

Helbredende nådegaver

Som resultat av økt kontakt de siste to tiårene med representanter for pentekostale kirker, arbeider KVs Kommissjon for verdensmisjon og evangelisering med å justere sin egen posisjon i forhold til helbredelse, og beveger seg langsomt i retning av en mer positiv vurdering av åndelige helbredende nådegaver, så som guddommelig helbredelse, sterk tro (som kan flytte fjell, jf Mt 17:20; Mk 11:23), åndeutdrivelse og prøving av åndene. (1 Joh 4.1)

For det første forsøker KV innenfor sin missiologiske tenkning å rehabilitere betydningen og effektiviteten av helbredende nådegaver som ved Den Hellige Ånd er gitt enkeltpersoner, samt kallet til kirkene om å gi plass til denne Åndens virksomhet. Dette medfører en debatt med klassisk vestlig rasjonalistisk dogmatikk og nødvendigheten av å bevege seg ut av teologiens modernistiske inkulturasjon.

For det andre søker KV å utarbeide kriterier for å skjelne mellom på den ene siden ekte helbredende handlinger på grunnlag av gaver fra Den hellige ånd og på den andre siden falske menneskelige pretensjoner eller manipulasjoner. Det fins karismatiske overdrivelser som fører mennesker vill, og disse må en ta avstand fra.

I begge disse prosessene har den økumeniske bevegelse behov for et helhjertet samarbeid med alle kristne tradisjoner som har erfaring med åndelige gaver, inklusive de pentekostale og karismatiske samfunn. Det er nødvendig å unngå forenklinger og karikaturer. Dette er spesielt viktig der hvor forskjeller i kultur og verdensanskuelse kompliserer dialogene. I vårt nyere arbeid håper derfor KV å utvikle kriterier for skjelning på følgende tre områder:

Paulus fremhever nådegaver som støtter utviklingen og *oppbyggelsen av fellesskapet*;

- Alle nådegaver er avhengige av den samme Hellige Ånd. Nådegavene må ikke brukes til å sette i fare *enheten* basert på Ånden;
- I fellesskapet med forskjellige gaver trenger alle hverandre i

- legemet. Denne *solidariteten* er kjennetegnet slik: De minste og svakeste medlemmene av fellesskapet har prioritet – et ekko av Guds engasjement til fordel for de fattigste;
- Til sist, den altomsluttende nådegave er "*kjærligheten*": Den overgår alle de andre, men kan ikke innpasses i menneskelige systemer, cf. 1 Kor 13.

Tidlige kristne skrifter føyer til et *materielt kriterium* som har økende betydning i dag:

En sann profet ber ikke om materiell støtte for seg selv, og må ikke skape personlig profitt av sin tjeneste (Didaché 11:3-12).

Vi må huske på viktigheten av det *kristologiske* kriterium. Paulus fastslår entydig at Den hellige ånd ikke kan lede noen til å forbanne Kristus, men også at enhver som bekjenner Kristus som herre er av Ånden (1 Kor 12:3). Johannes ser troen på Kristus' virkelige inkarnasjon som skjelningens kriterium (1 Joh 4:2-3).

Dette har betydning for misjonsforståelsen. KV's bevegelse de senere årene i retning av å vektlegge læren om Den Hellige Ånd, åpner opp ny dynamikk og nye horisonter. Dette må likevel ikke lede til at vi mister av syne Kristi sentrale plass i *Guds misjon* og *kirkens misjon*.

Jeg vurderer det følgende som betydningsfulle fordeler ved en fornyet pneumatologisk tilnærming til misjon og helbredelsens tjeneste:

- a. Guds nærvær: Ånden er ikke bare aktiv i verden og kirken globalt, men vedrører enkeltmenneskers liv her og nå, og gir plass for en gledesfylt erfaring av Guds frelsende og helbredende kraft. Guds misjon manifesterer seg i frigjørende bevegelser eller forsonende prosesser i verden og i åndelig frigjørelse av enkeltpersoner. Dette "pentekostale prinsipp" har som målsetting å bringe Gud nær til mennesker som opplever konkret og personlig menneskelig lidelse og bekymring. Dette medfører at kirken må ha et pastoralt ansvarlig vitnesbyrd.
- b. Åndens demokratiske tilgjengelighet: De kirkene som gir rom for Åndens ytringer, tilbyr en demokratisk tilnærming til Gud og forståelse av Guds virke. Enten du er god eller dårlig, enten du har høy lønn eller lider nød i en slum og er foraktet av alle,

kan du nås personlig av Gud. Kirker hvor dette kan erfares har en sterk tiltrekning, ikke minst gjelder dette i forhold til de som er samfunnets mest sårbare mennesker.

- c. Forvandlende kraft: Den Hellige Ånd forandrer mennesker og kirkelige fellesskap, så vel som sekulære grupper og mennesker av andre religioner. Jeg mener at KV bør legge stor vekt på Guds personlige forvandlende kraft. Men det bør også advares mot på nytt å sette begrensninger for Den Hellige Ånds virke ved å forsøke å låse Ånden til menneskelig utformet dogmatikk og praksis. Den forvandlingen som Gud står for, kan være forskjellig fra den som kirken ber om eller forventer, og kanskje den ikke kommer i det hele tatt – av grunner som Herren alene kjenner til. Den treenige Guds forvandlende autoritet må ikke bli brukt til fordel for ens egen makt, eventuelt gjennom spesielle former for karismatisk forkynnelse og praksis (slik som fremgangsteologien).

Helbredende misjon og menneskelig kraft

Det finnes bibelske signaler som ikke må overses.

Det første er den såkalte "messianske hemmelighet". Det er et faktum at Jesus var en eksorsist og helbreder (Mt 4:23f). Men den virkelige betydningen av hans komme og virke ble ikke åpenbart før han frivillig lot seg korsfeste. Heling, åndeutdrivelse, gjeninnføring i fellesskapet, alle disse herlige tegn har sin dype mening som retningsvisere i forhold til Jesu rolle, han som tilbyr helbredelse og frelse i begrepenes fulle betydning. Fred med Gud følger ikke automatisk av åndeutdrivelser eller helbredende gjerninger, men fra et fornyet og forsonet forhold til Gud. I den forstand refererer helbredende handlinger til Jesu misjon hvor Gud personlig besøker menneskeheten for verdens frelse.

For det andre må vi legge merket til at med ett unntak er det ingen direkte henvisning til helbredelse i de forskjellige versjoner av misjonsbefalingen. Matteus vektlegger dåp og læring. (Mt 28.18-20) Markus' korte avslutning viser til disippelforholdet (se fotnote til Mk 16:9), mens Lukas og Apostlenes gjerninger vektlegger vitnesbyrdet i Åndens kraft (Luk 24:49; Apg 1:8), og Johannes fremhever sammenhengen mellom Sønnens og disiplenes sendelse. (Joh 20.21) Markus' lange avslutning har en klar henvisning til de underfulle tegn som vil følge alle kristne i fremtidi-

ge generasjoner. (Mk 16:17f) Disse tegnene er ikke misjonens kjerne, men henvises til som ledsagende frigjørende handlinger. Indirekte henvisninger til helbredelse er imidlertid inkludert i alle versjoner av misjonsbefalingen.

For det tredje er det i Paulusbrevene til menighetene bare noen få direkte formaninger om å helbrede (og evangelisere), om overhodet noen. Når Paulus formaner menighetene, legger han vekten på kjærlighet og ydmykhet, på å bygge fellesskapet, på bønn og vitnesbyrd i dagliglivet. Paulus kjenner til, og verdsetter, de mange nådegavene, inklusive åndeutdrivelse og helbredelse ved bønn. (Apg 16:18; 1 Kor 12:9-11) Men han oppmuntrer ikke for sterkt til slik praksis, og insisterer på gjensidig respekt. (Rom 12:3-6a; 1 Kor 12.4-6)

Disse observasjonene kan tolkes som en indirekte advarsel fra Bibelen om at helbredende nådegaver og åndeutdrivelse, uansett hvor vesentlige de er, ikke må lede til stolthet, maktposisjoner og utnyttelse av andre, enten det er innenfor eller utenfor kirken.

Sammenfattende kan vi si at vi er kalt til å leve i en skjør balanse mellom på den ene siden

- vårt vitnesbyrd om den oppstandne Kristus, tilstede i verden, i våre fellesskap og våre personlige liv ved Åndens helbredende kraft, og på den andre siden
- vårt vitnesbyrd om den korsfestede Jesus, den forkastede nasareer, et vitnesbyrd fra sårbare og svake (endog syke) misjonærer som lever, takket være Åndens støtte, et liv som gir all makt og ære til Gud.

Det kan være at våre fellesskap som sådanne ikke er i stand til å se tydelig når og hvordan de skal være trofaste mot "misjon på Kristi vis", som disipler av den sårede helbreder. Det er derfor vi trenger økumeniske dialoger.

For eksempel kan pinsevenner komme til å legge for stor vekt på Guds kraftfulle helbredende makt, med konkrete resultater om heling av kroppen. Det kan skje at karismatiske predikanter ikke bryr seg tiltrekkelig om konsekvensene av deres budskap hos mennesker som lengter etter heling, men er ute av stand til å gripe Guds helende tilbud. Eller de kan legge utilbørlig press på syke mennesker om å forplikte seg til å be om og forvente å bli

helet. Pentekostal vektlegging av oppstandelsen kan gjøre at en mister synet for det faktum at både Jesus og Paulus fremstod som svake mens budskapet deres var sterkt.

Protestanter kan lett vektlegge livet under korset, med risiko for at det bare blir bedt for at en skal akseptere den nåværende virkeligheten med dens lidelse, uten å gi rom for håpet om virkelig fysisk forvandling som en konsekvens av bønn eller rituelle handlinger. Etablerte kirker i vesten, spesielt protestanter, har tendens til å fraråde mennesker fra å være åpne for såkalte overnaturlige fenomener ved å klassifisere dem som "primitive", "førmoderne", "mytologiske", eller irrasjonelle. Vektleggingen av korset kan føre til at en går glipp av oppstandelsens virkelighet.

Jesus utførte virkelig mange undere. Han frigjorde mange mennesker fra onde makter og fra onde regeltolkninger. Men før Jesus begynte på sin offentlige gjerning ble han underkastet djevelens fristelse. Missiologisk sett ligger fristelsen i det forslaget som Jesus fikk om å gjøre seg gjeldende over all virkelighet og forbigå korset. Men for vår skyld motsto Kristus dette. Derfor advares vi fra evangelienes begynnelse mot å følge en misjonsteologi som imiterer det som Satan foreslår.

I følge Apostlenes gjerninger var Paulus også en karismatisk helbreder og utførte helbredende tegn og utdrivelsesundere. Men på tross av sin sterke tro og misjonsiver måtte han leve med et alvorlig handikap. Han måtte gjennomgå mye forfølgelse, og døde i følge kirkelige overleveringer som en martyr, som en såret, og ikke helet, helbreder. Igjen har vi et eksempel hvor budskapet er sterkt, men budbæreren er svak.

"Misjon på Kristi vis" forbyr oss å utøve makt over andre, å profitere på andres sårbarhet og vanskjøtte Åndens gaver. Gud tilbyr kjærlighet, men presser den ikke på oss. Helbredelse i denne betydning kommer kanskje ikke som resultat av kraftevangelisering, som imponerer mennesker med menneskelig utfoldelse og manipulerer dem til å akseptere falske løfter fra et evangelium om velstand og suksess. Men den kan komme som resultat av en fri samtale mellom enhver og en kjærlig Gud som gjennom sine ambassadører, sendt til verden som saligprisningenes ydmyke disipler, tilbyr forsoning og fred i én verden, shalom.

La meg få konkludere med ordene av avdøde erkebiskop Christodolos av Athen og hele Hellas i åpningsmøtet på verdensmisjons-konferansen i 2005:

... Vi fryder oss over at det sentrale fokus på denne konferansen er helbredelse og forsoning. I vår ortodokse teologi gjennom tidene har syndsbegrepet alltid vært oppfattet som brudd og forandring av relasjoner og fremmedgjøring av menneskeslekten fra Gud, fra hverandre og fra hele skapningen (...). Det er på det grunnlaget at frelsen har vært forstått som en prosess med menneskehetens helbredelse og forsoning med Gud, med hverandre og med skapningen. Helbredelse og forsoning er en realitet som er oppnådd i Kristus, den inkarnerte, korsfestede og oppstandne Guds Sønn, og som skal tegnes av oss alle i kirken ved Den hellige Ånds kraft og virke.⁸

Noter

- ¹ Fremført på rådsmøte i Norges Kristne Råd, Fredrikstad 24. mars 2009. Oversatt fra engelsk.
- ² Jf. J. Matthey (ed.), *Come Holy Spirit, heal and reconcile! Report of the WCC conference on World Mission and Evangelism, Athens, Greece, May 2005*. Geneva, WCC, 2008
- ³ Til utviklingen i CWME's misjonsteologi, jf.: *You are the light of the world" Statements on Mission by the World Council of Churches 1980-2005*. Geneva, WCC, 2005.
- ⁴ Breytenbach poengterer at på gresk var en fredsmegler kalt presbys. I 2 Kor 5:20 henviser Paul til den rollen med verbet *presbeuomen*. Jf. C. Breytenbach, *Versöhnung, Eine Studie zur paulinischen Soteriologie*. Neukirchen-Vluyn, 1989 (WMANT 60).
- ⁵ Raymond Fung var sekretær for evangelisering i WCC på åttitallet.
- ⁶ "The healing mission of the church", in: *"You are the light of the world"*, s. 139, §30.
- ⁷ "The healing mission of the church", in: *"You are the light of the world"*, s. 139, §30.
- ⁸ I Matthey, *Come Holy Spirit, heal and reconcile!*, s. 144.

Jacques Matthey, sveitsisk teolog og pastor. Stabsmedlem, senere generalsekretær, for misjonsavdelingen for de protestantiske kirker i frankofone Sveits, 1981-1999. World Council of Churches (WCC), 1999-. Leder for WCC Commission for World Mission and Evangelism (CWME). Temaansvarlig for 2005 World Conference on World Mission and Evangelism. Leder for WCC Program on Unity, Mission, Evangelism and Spirituality, 2007-.